

ЦІННОСТІ ФІЗИЧНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ОСВІТНІЙ ІННОВАТИЦІ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

У доповіді здійснюється комплексний аналіз цінностей фізичного самовдосконалення в освітній інновації України. Досліджується еволюція уявлень про фізичний розвиток та здоровий спосіб життя в освітній системі, а також їх трансформація під впливом нових освітніх тенденцій та технологій. Особливу увагу приділяється змінам у ставленні до фізичного самовдосконалення серед здобувачів вищої освіти, ролі викладачів у формуванні цих цінностей, а також впливу міжнародного досвіду на українську освітню практику.

Ключові слова: студентство, поведінкова модель, традиція, соціокультурне середовище, технології, осмислення самовдосконалення.

Доповідь аналізує сучасні підходи до інтеграції фізичної активності в освітній процес, досліджує ключові чинники, що сприяють популяризації фізичного самовдосконалення серед молоді, та визначає можливі напрями вдосконалення цієї сфери в умовах глобалізації та цифровізації освіти. Підкреслюється значущість фізичного самовдосконалення як невід'ємної частини всебічного розвитку особистості, що сприяє підвищенню якості життя, соціальної активності та конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти України у глобальному середовищі.

Останнім часом українські науковці стали приділяти значну увагу інноваційним методам та підходам до фізичного виховання у ЗВО [1, 2]. Проте аксіологія фізичного та тілесного самовдосконалення ще не переосмислена в цьому контексті й потребує наукових рефлексій.

Таблиця 1 Новітні цінності фізичного самовдосконалення молоді

Цінності ФС в рамках освітньої комунікації та взаємодії	Цінності ФС в рамках соціокультурної молодіжної комунікації та взаємодії
<p>Бути фізично досконалим цінно, тому що це:</p> <ul style="list-style-type: none"> відповідає очікуванням оточення (в тому числі викладацького); є компонентом загальноприйнятої системи цінностей; сприяє самоповазі й самоідентичності; допомагає здобувати фах; сприяє комунікації в групі; підіймає престиж студента; зберігає здоров'я; естетично й красиво; зміцнює характер (особливо в хлопців); сприяє життєвому успіху; дозволяє стати лідером студентського колективу; сприяє спортивним досягненням (акмеологія). 	<p>Бути фізично й тілесно досконалим цінно, тому що це:</p> <ul style="list-style-type: none"> привабливо (естетично), мужньо (хлопці), жіночно (дівчата); модно (бути гарним, розвиненим і здоровим); сприяє інтракультурній молодіжній інтеграції та самоідентичності (тусовки, субкультури, клуби) сексуально і сприяє спілкуванню з протилежною статтю сприяє як ідентичності, так і самості, виокремленню з «сірої маси», вирізненню (дистинктивна аксіологема) креативно (тіло як об'єкт творення, боді-арту, бодібілдингу тощо) технологічно (існують фізкультурні, біохімічні, хірургічні, фен-, спа- та інші технології вдосконалення тіла).

Беручи до уваги вищенаведені дискусії та новітній дискурс вітчизняних науковців [3, 4, 5, 6], а також власні спостереження, можемо дихотомічно представити аксіологію самовдосконалення фізичного розвитку студентської молоді в контексті сучасних освітніх інновацій (табл. 1.), зазначивши, що менеджери й викладачі ЗВО мають враховувати при плануванні змісту освіти й доборі методичного інструментарію обидві групи цінностей.

Висновок. Використавши досвід проведеного нами ревію та відповідних узагальнень можемо виокремити як мінімум три взаємопов'язані, але й гомологічні рівні. Оскільки новітні цінності й мотиви фізичного самовдосконалення – багатовимірна й різнорівнева площина, то вважаємо, що ці рівні представляють поведінкову, діяльнісну та власне методичну площини і містять, на нашу думку по чотири поступові компоненти (табл. 2.)

Таблиця 2

Мотиваційно-ціннісні рівні та компоненти фізичного самовдосконалення студентів

Компонент → Рівень ↓	Рушій →	Процес →	Системність →	Результат
ДІЯЛЬНІСНИЙ	Воля	Здоровий спосіб життя	Життєва практика	Життєвий успіх
ПОВЕДІНКОВИЙ	Потреба	Природо-відповідна активність	Фізкультурна діяльність	Задоволеність
МЕТОДИЧНИЙ	Рефлексія	Самоконтроль	Самовиховання	Самовдосконалення

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ваколюк А., Шелюк В., Симонович Н. (2021). Інноваційні технології у системі фізичного виховання здобувачів вищої освіти. *Іноватика у вихованні*. 14. С. 128–134. URL:<https://doi.org/10.35619/iuu.v1i14.431>
2. Школа О., Шкаленко Д. (2022). Інноваційні технології фізичного виховання у закладах вищої освіти. *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. № 2. С. 899–902. URL:<https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.16686>
3. Дубогай, О. Д., Мозолєв, О. М., & Сичов, С. О. (2023). Фізичне самовдосконалення студентів педагогічних спеціальностей в умовах закладу вищої освіти. С. 242 – 244. *Актуальні проблеми розвитку освіти в сфері туризму, фізичної культури та спорту: матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Хмельницький, 21-22 березня 2023 р.)* – Хмельницький: ХГПА., 250 с.
4. Овчарук В. В., Максимчук Б. А., Рошін І. Г., Головченко О. І., & Кметюк Д. І. (2024). Генеза наукових підходів до фізичного самовдосконалення особистості в історії психолого-педагогічної думки та поза нею. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (8). <https://doi.org/10.5281/zenodo.12760575>
5. Шляхова О. (2020). Аксіологія повсякдення в епоху глобалізації. *Науковий вісник Чернівецького національного університету. Серія: Філософія*, 33-38. https://www.oa.edu.ua/doc/dis/shlyahova_avto1.pdf
6. Шоробура І.М. (2023). Фізичне самовдосконалення студентів педагогічних спеціальностей в умовах закладу вищої освіти. *Актуальні проблеми розвитку освіти в сфері туризму, фізичної культури та спорту*. Хмельницький. ХГПА., С. 242-245. <https://46.63.9.20:88/jspui/handle/123456789/797>

Овчарук Василь Володимирович — кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: vvovcharuk@gmail.com

Овчарук Віра Григорівна — старший викладач кафедри фізичного виховання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: ovcharukvira@gmail.com

VALUES OF PHYSICAL SELF-IMPROVEMENT OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN EDUCATIONAL INNO- VATION IN UKRAINE

Abstract. *The report provides a comprehensive analysis of the values of physical self-improvement in educational innovation in Ukraine. It examines the evolution of ideas about physical development and a healthy lifestyle in the educational system, as well as their transformation under the influence of new educational trends and technologies. Special attention is paid to changes in attitudes towards physical self-improvement among higher education students, the role of teachers in the formation of these values, as well as the influence of international experience on Ukrainian educational practice.*

Keywords: student life, behavioral model, tradition, socio-cultural environment, technology, understanding of self-improvement.

Ovcharuk Vasyl Volodymyrovych. — Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Physical Education, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vvovcharuk@gmail.com

Ovcharuk Vira Grygorivna — senior lecturer at the Department of Physical Education, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ovcharukvira@gmail.com.